

MIĘDZY POLITYKĄ A SŁUŻBĄ PUBLICZNĄ

Recenzja: Agnieszka Węglińska, *Public television in Poland. Political pressure and public service media in a post-communist country*, Routledge, 2021, ss. 141.

Publiczne środki masowego przekazu stoją dziś przed wieloma wyzwaniami. Ogromny pluralizm poglądów społecznych, presje polityczne czy silna konkurencja na rynku medialnym to tylko niektóre z nich. Sprawiają one, że pozycja mediów publicznych, których misją winno być podtrzymywanie demokratycznego ustroju państwa, zaczyna się chwiać w posadach, a co za tym idzie – potrzebna staje się ich redefinicja. Teraźniejszość i przyszłość nie są jednak wolne od skutków przeszłości, dlatego rozważania na temat obecnej formy publicznych środków masowego przekazu należy podejmować biorąc za każdym razem pod uwagę kontekst historyczny danego kraju.

Agnieszka Węglińska w pracy zatytułowanej *Public television in Poland. Political pressure and public service media in a post-communist country* prezentuje wyniki badań, które przynoszą odpowiedzi na konkretne pytania związane z Telewizją Polską, a ponadto budzą refleksje na temat nie tyle samego zawodu, co roli społecznej dziennikarzy pracujących w publicznych środkach masowego przekazu, a więc pełniących swego rodzaju służbę publiczną. Na przykładzie Telewizji Polskiej autorka wskazuje na problemy związane z samą TVP (w szczególności na upolitycznianie jej treści), ale także z całością rynku medialnego w Polsce, który cechuje się między innymi brakiem jasnych regulacji prawnych dotyczących mediów tak publicznych, jak komercyjnych, czy niedostatecznymi kompetencjami twórców treści. W szerszej perspektywie praca ukazuje problemy społeczeństwa w kontekście rzeczywistości politycznej postkomunistycznego państwa.

Poza wstępem i podsumowaniem monografia została podzielona na dwie części. Każda składa się z dwóch rozdziałów. Pierwszy zawiera definicje i koncepcje związane z publicznymi środkami masowego przekazu, między innymi klasyfikację mediów ze względu na ich powiązania polityczne, autorstwa Daniela Hallina i Paolo Manciniego, która jest szczegól-

nie istotna z punktu widzenia badań opisanych w recenzowanej pracy. Rozdział pierwszy tej części nakreśla również kontekst zmian w obszarze mediów, spowodowanych zjawiskami globalizacji czy konwergencji.

W rozdziale drugim znalazły się studia przypadków publicznych środków masowego przekazu w innych krajach postkomunistycznych takich jak Węgry i Czechy. Analiza porównawcza wykazuje podobieństwa, które można uznać za dodatkową legitymizację wniosków płynących z badania. Podstawowe to zwrot mediów publicznych ku nacjonalizmowi, co należy uznać za efekt wpływów politycznych oraz zagrożenie dla demokracji w danym państwie.

W drugiej części monografii autorka opisuje przypadek transformacji Telewizji Polskiej pod względem politycznym i prawnym, kreśląc najpierw kontekst historyczny zmian, ze szczególnym uwzględnieniem problemów wynikających z przemiany modelu państwa z komunistycznego na liberalno-demokratyczny. Przedstawia również wpływ na wizerunek TVP pojedynczych osób takich jak Juliusz Braun czy Jacek Kurski.

Ostatni rozdział to część badawcza zawierająca obszerną analizę wywiadów przeprowadzonych przez autorkę z 44 dziennikarzami Telewizji Polskiej. Zostały w nich poruszone takie kwestie jak problemy dziennikarskiej odpowiedzialności, obiektywizmu i wiarygodności, upolitycznienie i komercjalizacja telewizji czy misja edukacyjna oraz opiniotwórcza tego medium. Ciekawym zagadnieniem okazały się również warunki pracy dziennikarzy, które mogą w dużym stopniu wpływać na ich działalność. Na podstawie badań autorka wskazała obszary wymagające zmiany zarówno w sytuacji mediów publicznych, jak i dziennikarzy dla nich pracujących, w taki sposób, by zaczęły one realnie służyć demokracji.

Ze względu na poruszone tematy i rzetelność przeprowadzonych badań monografia Agnieszki Węglińskiej powinna zostać uznana przede wszystkim za wartościową pozycję naukową dla przedstawicieli nauk o komunikacji społecznej i mediach, nauk politycznych czy prawnych. Dodatkowo może być także swego rodzaju podręcznikiem dla dziennikarzy zmagających się z różnymi dylematami współczesności.